

Долос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 163 (1663) ♦ Вівторок, 2 вересня 1997 року ♦ Ціна договірна

Бюджет-98: ДО НОВИХ ПОДАТКОВИХ ВІНИКІВ

Розпочинає роботу восьма сесія Верховної Ради України

Саме цій події і було присвячено нараду голів комітетів та керівників депутатських груп і фракцій, яку 1 вересня провів заступник Голови Верховної Ради Віктор Мусіка.

Обговорено календарний план проведення восьмої сесії, її порядок денний, а також порядок висвітлення роботи Верховної Ради та розклад засідань цього й наступного пленарних тижнів.

Сесія завершить роботу 16 січня 1998 року, заплановано розглянути 285 питань. Особливо напруженим буде вересень. Учасники наради ввели ряд законопроектів, які треба невідомо розглянути. Дискусія розгорнулася стосовно бюджетного процесу наступного року. Адже все може повторитися точнісінько так, як сталося з прийняттям закону про держбюджет 1997 року. Бо проект буде подано на чинній податковій основі, а от-

же, немимучі перипетії із змінами його в процесі прийняття податкового закону. Тому депутати слухали запропоновані чималими обговореннями в комітетах, а в четвер, 4 вересня, розглянути на пленарному засіданні законопроекти — про податок на додану вартість і про оподаткування прибутку підприємств.

Активно обговорювалось і питання про узгодження позицій депутатських груп і фракцій стосовно закону про вибори народних депутатів, який необхідно невідкладно приймати. Інакше може бути завдано шкоди розвитку парламентаризму в Україні. Таку думку висловили і керівники депутатських груп та фракцій на погоджувальній нараді, що відбулася годиною раніше 1 вересня.

Сильна думка обох нарад — депутати мають докласти всіх зусиль, щоб восьма сесія була не менш продуктивною, аніж попередня.

Прес-служба Верховної Ради України.

Прощавай, мартенівська піч!

Перший мільйон тонн сталі виплавлено на Дніпровському металургійному комбінаті у Дніпропетровському за іном, безперервним, методом розливу. Хоча насправді цей спосіб ніякий не новий: запропонований колись саме українськими вченими, він давно «завозився» сталеварнями Японії (86,9%), Європи (83,7%), Сполучених Штатів Америки (88,9%). В Україні застосування безперервного розливу становить лише десять відсотків від обсягів її сталевиробництва. Надалі у Дніпропетровську розливатимуть майже по два мільйони тонн сталі на рік. І хоч на повне освоєння технології колективі бракує коштів, новий метод уже повністю витіснив застарілий мартенівський.

ЯК МАЄ ВЕСТИСЬ В ДОБРІЙ СІМІ? Хоч би що сталося, насамперед обережно спокій дитині, захищайте їхні медичні душі від ризиків життєвих вітрів.

Держава — велика родина. І вона покликана ставитися до своїх маленьких громадян, як до своїх дітей.

На жаль, так сталося, що незалежна Україна досі не використала реальну можливість відіштовхнути в життя чудове гасло «Усе найкраще — дітям!».

І ось же...
Є одинокі свята — 1 вересня! І ніякі зміни в суспільному ладі, політичних і міжнародних орієнтацій не посягають у наших серцях вогнища надії на те, що от уже наступне Свято знав буде радісніше. Бо щороку ідуть до школи нові покоління хлопчиків та дівчаток, щоб відкрити в собі досереда дитячості й пізнання (ніби в Україні досі понад 22 тисячі різного типу шкіл).

Наступного року школярами стануть діти — ровесники української незалежності. Дай Боже, щоб їхня доля була щасливіша!

Повідомлення

За інформацією головного лікаря Республіканської клінічної лікарні Володимира Саридова, стан здоров'я Голови Верховної Ради України Олександра Мороза відповідале післяопераційним нормам. Його переведено в палату загального режиму.

Що стосується стану здоров'я першого заступника Голови Верховної Ради Олександра Ткаченка, то він відповів медичним вимогам після операції, яку було зроблено на кишечнику 30 серпня ц. р.

Прес-служба Верховної Ради України.

Болград там же сирану

Уперше за всю майже 200-літню історію мешканці Болграда (Одеська область) одержали змогу сповна вгамувати сирану. Тут урядом в дію введено Ізміл-Болград, який поєднує питну воду з Дунаю. Досі вола, у край обмежених кількості та сумнівної якості, надходила переважно з озера Ялпуг, де останнім часом траплялися екологічні катастрофи.

P. S.

○ Учителі Шахтарська й Селищівського Ломницької області не вийшли на роботу на знак протесту проти несплати зарплати.

○ У Києві почалася нарада з янтарю екологічної оцінки введення в експлуатацію двох енергоблоків Хмельницької і Рівненської АЕС.

○ Унаслідок злив та сильного вітру у Вінницькій та Дніпропетровській областях загинуло дві людини.

○ У столичному Паладі спорту відкрито національну виставку з охорони здоров'я.

Лист на першу сторінку

Пільга: вершки й корінці

Інваліди війни та пенсіонери мають пільгу на безплатний проїзд місцевим транспортом. І що ж виходить? Олії їздить дуже часто, а інші зовсім не користуються своїм привілеєм. Утім, як і завжди, коли йдеться про пільги. Вважало, лише долати до пенсії дві-три гривні, а пільгу скасувати. Мудро було б поглянути з такої точки зору й на всі інші пільги громадян України.

Олесь БОГУН,
ветеран війни і праці.
Лубни Полтавської області.

**І є
одвічне
свято —
1 вересня!**

Усе життя — школа

Президент України Леонід Кучма привітав громадян України з початком нового навчального року. Він, зокрема, зазначив, що тільки в школах у нас вчиться 7 мільйонів дітей та підлітків. Більш як 500 тисяч учнів набувають професій у професійно-технічних училищах. А студентська сім'я у вищих навчальних закладах об'єднує майже півтора мільйона молодих людей. Тож навряд чи знайдеш сім'ю і навіть людину, яку не зв'язували б з цим датою приємні турботи чи спогади.

Леонід Кучма побажав щастя і тепла, чистого неба і ясності сонця, успіхів на нелегкій дорозі пізнання юним співгромадянам і висловив упевненість, що вони будуть жити й працювати у зможній, високорозвиненій країні, яка посідає гідне місце серед передових держав світу.

У номер

Своє слово
скаже Рада Європи

Вібувся зустріч заступника Голови Верховної Ради України Віктора Мусіки з делегатом Парламентської Асамблеї Ради Європи та Конгресу місцевої і регіональної влади Європи на чолі з першим заступником Комітету ПАРЄ з питань навколишнього середовища, регіонального розвитку та місцевих органів влади Віктором Рудіфом. В. Мусика поінформував співрозмовників про ситуацію з укладенням Верховною Радою, але досі не підписаним Президентом України законом «Про місцеві державні адміністрації». Заступник Голови Верховної Ради зазначив, що «Президент України порушив статтю 94 Конституції України». Це викликало, з одного боку — різні трактування Конституції, з іншого — бажанням оточення Президента зробити главі держави щось приємне, а не дотримуватися закону. Віктор Мусика висловив сподівання, що «точка зору парламенту вийде правильною, розмежування повноважень між державними органами й місцевими самоврядуваннями не дозволить державній владі втручатися у справи самоврядування».

Віктор Рудіф зазначив, що Рада Європи вкотре сприятиме становленню місцевих органів влади в Україні на засадах Європейської хартії про самоврядування.

Посол повертається додому,
але папу державу
пам'ятати

З огляду на завершення дипломатичної місії Надзвичайного і Повноваженого Посла Угорщини в Україні Лоранда Тота його прийняв заступник Голови Верховної Ради Віктор Мусика. «Я був в Україні з першого моменту встановлення її незалежності», — зазначив Лоранд Тот. — І був свідком того, як тут розвивалася демократія... П'ять-шість років у житті держави — це малий термін, а для людини — цілий період. На бачивщині я намагався і надалі робити все для того, щоб українсько-угорські стосунки зміцнилися й розвивалися».

За словами Віктора Мусики, відносини між Україною та Угорщиною досягли такого рівня, коли зупинка вже неможлива. Заступник Голови ВР подякував Лоранду Тоту за внесок у розвиток українсько-угорських відносин загалом та міжпарламентських контактів зокрема.

Врожай-97

Таким довгий шлях
до обжинків

В Україні зернових та зернобобових культур (без кукурудзи) обмолочено 10,7 млн га, що становить 94% від запланованих до збирання площ, повідомив у Міністерстві АПК. Намолочено 28,2 млн. тонн зернових та зернобобових при середній врожайності 26,4 ц/га, за гектара.

За станом на аналітичний період минулого року, при врожайності 21 ц/га, зернові та зернобобові були обмолочені з 10 млн. га, що становить 95% від запланованих до збирання площ. Усього тоді намолотили 21 млн. тонн зерна.

Фото Михайла ВАСИЛАШКА.

Осіннь: час підрахувувати
збитки

Збитки, завдані народному господарству Криму в результаті різних опадів у серпні, становили майже 37,5 млн. грн., повідомив в інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» начальник управління Ради міністрів Криму з питань оборони та надзвичайних ситуацій Володимир Аршикович.

У результаті лавини в серпні постраждали Ленінське, Кіровське, Білогорське, Дніпровське, Сакський райони Криму, а також місто Алушта та його околиці.

В Аршикович повідомив, що уряд автономії виділив 170 тис. грн. на першочергові заходи щодо ліквідації наслідків повені.

«Однак цих коштів недостатньо і необхідна підтримка Кабінету міністрів України», — додав він.

Існують «підпільні» персональні пенсії?

Денне засідання 29 серпня

У червні нинішнього року Верховною Радою України було прийнято зміни до Закону про пенсійне забезпечення. Тоді, як відомо, за наголосанням багатьох депутатів планка мінімального розміру пенсії була піднята до 70 гривень 90 копійок. Не менш важливим було і крок народних обранців стосовно диференціації пенсій залежно від виробничого стажу людини. У такій спосіб максимальний розмір пенсії має бути 212 гривень.

Однак, Президент України, посилаючись на економічні труднощі, накликав на цей закон.

Одні Верховна Рада України була змушена знову повернутися до цього документа. Заступник міністра праці та соціальної політики Олена Гарма, обстоюючи позицію Президента, посилається на те, що парламент, прийнявши Закон про підвищення пенсій, не визначив джерела покриття докових витрат. У нас і так, сказала вона, ніні заробітчан пенсіонерів становить 1,4 мільярда гривень.

Президент України зверну

увагу, що в нас ще законодавчо не визначений мінімальний прожитковий рівень і, отже, як кажуть, невідомо, звідки таке забезпечення.

Ці дії позиції Президента, на думку багатьох народних депутатів, як взяли участь в обговоренні президентського вето, не витримують ніякої критики. Вони наводили численні свідчення, що і перший, і другий аргумент керівника держави давно спростовані і неаргументовані. У фактичній, в тому числі й працівниками акціонерної влади.

Особливо гостро звучала критика щодо президентського вето з вуст спідоповідача, голови підкомітету з питань соціальної політики та праці Михайла Степанова.

— З аргументами, які наводяться в пропозиції Комітету з питань соціальної політики та праці Михайла Степанова, — сказав він, — ми не можемо погодитися. Більше того, на жаль, питання про пенсію вийшло за межі суто економічних проблем, воно переросло в політичне. Нагадаю, що і радіо, і телебачення розігрувало повідомлення, що Президент України, віддаючи вето на поправку до

Закону про статус народного депутата, нібито висловив думку, що ми анімада собі персональні пенсії, яких в Україні не існує.

Народні депутати персональних пенсій не одержували і одержувати їх не збираються. А от щодо того, існують чи ні в Україні якісь тасмі персональні пенсії, скажу абсолютно однозначно: існують. Згідно з Указом Президента від 16 березня 1994 року з грифом «Опубліковано не підлягає встановленню персональних пенсій членам уряду України, і не підлягає». Тимчасом у нашій країні фактично тасмі людям призначаються персональні пенсії. В той час, коли стверджували, що немає персональних пенсій громадянам

підвищити пенсії хоча б до рівня межі малообезпечення. До цього тасмі Указ підписав Президентом і 1995 року. Ось що таке турбота про пенсіонерів на словах і на ділі.

Після обговорення цього питання голосування перенесено на наступне пленарне засідання.

Розглянуто також закон про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати державного мита. З доповіддю по цьому питанню виступив заступник голови Комітету з питань фінансів і банківської діяльності В.єслава Сокачак.

Анатолій КРАСНЯНСЬКИЙ,
заступник голови Комітету з питань фінансів і банківської діяльності

Позиції визначилися.
Протистояння загострюється

ЯК ВІДОМО, пленарні засідання 28—29 серпня були присвячені розгляду Конституції України та проекту закону про вибори народних депутатів. Гостро й суперечливо проходили їх обговорення. Це й розумімо: набо різні плани й задіяння ставили перед собою представники різних політичних сил, навіших у Верховній Раді. Це свідко і з коментарів нижче білішнєрррр, а саме, що називається, по «варіах слідств».

Василь СТЕПЕНКО, позафракційний.

— Щодо внесення змін до Конституції, то це невідомо право народних депутатів. Тим будь-які заходи щодо якогось там «конституційного перевороту» є припайлив неспроможними.

Я виступав і виступаю проти фактичного диктатури на місцях. Йдеться про те, що голів районних, міських і обласних рад має обирати народ шляхом прямого голосування. Такі обранці, наділені довір'ям народу, мають послухувати посади голів міськрад і районних і виконавчого комітету. А Президент надати право зміщення цих повноважених осіб у разі невиконання положень Конституції, чинних за умови виконання Конституції.

Щодо самого Президента, я вважаю, він повинен очолювати уряд, асти повну відповідальність за його діяльність. Інакше сам інститут президентства втрачає будь-який сенс.

Олександр СЛІЩЕНКОВИЧ, депутатаська група «Реформа»:

— У зарпонованні для обговорення трьох законопроектів (Микола Карнаух, Іван Чак та Володимир Мисюк) — чимало національних, а отже — прийнятних.

Насамперед, тутмачати закони має право лише законодавець — Верховна Рада. А компетенція Конституційного суду повинна обмежуватися тутмачанням положень Конституції, визначенням

Думки з приводу

відповідності законів щодо їх конституційності. Тим поправка щодо цього, якщо її буде прийнято, істотно поліпшить зміст Основного Закону.

Щодо стично здійсненого актозаку лавково питання про внесення змін до Конституції, то мотиви тут достатньо очевидні. А саме: Президент і його оточення бачились перерозподілу владних повноважень. Додам — я проголосував за поправку, де основою для оголошення імпічменту визначився б не лише державна зрада чи інші злочини, а й порушення Президентом Конституції України.

Анатолій ШАЛАНСЬКИЙ, фракція Соціалістичної та Селянської партії:

Внесення змін до Конституції є вимогою життя. Зокрема, це стосується того, як по-хизько продаються приватизації державної власності. До нової Конституції навіть не потрапило визначення «колективної власності». Усе звалося до узаконення поняття «приватна власність». На догоду чому проігнорувано набутий упорядок державної колективності, що став однією з визначальних рис нашої ментальності.

Або нам, або нашим наступникам все ж адяється домогтися, щоб частині третю статті 41 було записано у такій редакції: «Громадяни, які задовольняють свої потреби, можуть користуватися об'єктами права державної та колективної власності відповідно до закону». А частині четвертої звучала так: «Щодо не може бути протигорімою приватної власності. Приватної та колективної власності є неспорумні».

Євген КРАСНЯНСЬКИЙ, фракція комуністів:

Закон про вибори після реального доробки, яке адекватно нинішньої ситуації, може бути прийнятий. І його треба «завершено». Зовсім не через нібито недосконалість. Основна причина — у конституції, покладеній в його основу. Це — змінна система виборів. Саме вона й не задовольняє тих, хто боїться змін, а саме вона, змінна система виборів, дає можливість політично структурувати парламент, а через його — владу структуру. Це переможе ліній, праві, центристичні чи нехоті, хоча беруть на себе політичну й моральну відповідальність за хід справ у країні.

А якщо законодавство встановить виборчу систему, з реальною безпекою мати парламент це гіршою гатунку, ніж нинішній. Або, шлком ймовірно, нову Верховну Раду взагалі не буде обрано. Тоді неможливе настання авторитарного режиму. Це саме те, чого прагне не так сам Президент, як його оточення.

Юрій ОРОБЦЬ, депутатська група «Реформа»:

— Неприйняття нового закону про вибори, шлком ймовірно, може призвести до розвитку подій за білоруським сценарієм. У чому зацікавлене лише оточення Президента. Називаючи свої іменами, не буде диктатура корумпованого мажорити.

Чя можливість інший варіант? Така можливість не виключена, якщо лідери утвореної, опозиційної Президенту (Мороз, Лазаренко і Марчук) зможуть домогтися про правила гри в ході президентських виборів, про рівень можливих змін. У такому разі можлива частинна структурованість закону на макрорівні основі. Але необхідно внести потужний струмінь партійності з тим, щоб наступний склад парламенту був більш партійно структурований, ніж нинішній. Тоді можна сподіватися на більшу віддачу у роботі законодавців.

Занека Іван ДМИТРИШКО.

Верховна Рада України: сьома сесія

Хроніка законотворення

У четвер і п'ятницю (28-29 серпня) минулої тижня відбулися завершальні пленарні засідання сьомої сесії Верховної Ради України.

Уранці 28 серпня після затвердження низки депутатських запитів та традиційної публічної дискусії розглядалися проекти законів про внесення змін до Конституції України. Законопроекти подали народні депутати Микола Карнаук, Іван Чиж та Володимир Моисєнко.

Запропоновані зміни стосуються статей і положень, які регулюють взаємодію гілок влади, визначено правосвідомісний стосовно навіних форм власності, принципи виборчої системи та законотворчого процесу. Усього надійшло 48 пропозицій. Напередодні їх підготували на прямих засіданнях Комітет з питань правової політики і судово-правової реформи, про що доповість заступник голови комітету Олександр Лавринович.

У трактуванні поданих висновків щодо доцільності кожної із запропонованих поправок розгорнулася дискусія, яка тривала до кінця дня. В ній взяли участь 22 промовці — представники всіх фракцій і депутатських груп, позафракційні народні депутати.

У виступах переважає мотив: деякі норми Основного Закону справді потребують змін і уточнень, але вони ще не сповна вивірені життям, це питання варто б залишити наступному скликанню Верховної Ради. Однак багато хто схиляється думки про альтернативу перегляду положень, що стосуються виборчої системи,

зокрема права виборців відкликати народного депутата. Це сприяло б професійності парламенту, вищій ефективності законотворення. З огляду на глибоку кризу в країні Верховній Раді ніяк слід зосередити передусім зусилля на прохлній правових осях перебування економіки та соціальної сфери, підкреслювали учасники дискусії. І водночас посилюють контроль за роботою органів виконавчої влади в цьому напрямі. Головне, звучало в багатьох промовах, — навчати жити за Конституцією.

Після обговорення відбулося позначення голосування проєктів постанов про попередній розгляд усіх трьох запропонованих законопроектів. Жоден з них не набрав потрібної кількості голосів.

Згідно з Регламентом Верховної Ради вона може повернутися до цього питання в разі скасування свого рішення поєднаним голосуванням.

Більш засідання перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко та заступник Голови Верховної Ради України Віктор Мусієнко.

Заключне засідання 29 серпня також розпочалося з оприлюднення і схвалення депутатських запитів. З приводу одного з них (стосовно дообладнання парламентського чою для акредитованих журналістів) заступник Голови Верховної Ради України Віктор Мусієнко роз'яснив, що дообладнання нісильки не поєднати на підкупні засоби масової інформації з депутатами. Воно,

як і раніше, традиційно залишиться незвичиним демократичним, ніж у парламентах інших країн. Фіюе достатоків, щоб поліпшити умови проведення тут засідань фракцій і депутатських груп.

Головуючий повідомив про обрання керівником депутатської групи «Єдність» Павла Лазаренка.

Далі народні депутати обговорили процедуру питання, повернувшись до попередньо розглянутих напередодні трьох законопроектів про зміни до Конституції України, і погодилися, що прийняті рішення відповідає чинним регулятивним нормам.

Грунтовно обговорили процедуру розгляду в другому читанні закону про вибори народних депутатів України (узагальнений), який подав голова Тимчасової спеціальної комісії Валерій Мишура. Питання перебігло на початок вересня.

Щодо погашення заборгованості зарплати пенсію, пенсії, стипендії, допомогі сесію поінформував заступник міністра фінансів Володимир Матвійчук. Він закликав, щоб статі фінансування соціальних виплат і з державного, і з місцевих бюджетів з початку іншого року порівнювали з таким же періодом минулого поліпшувались. Але чи стійка ця тенденція? Чи надійні і перспективні її джерела? Ажте тут потрібні не «пожежні» заходи, а тривале діючий механізм. Так коротко можна узагальнити зміст запитань до доповідача та виступів народних депутатів.

У режимі другого читання сесія розглянула проєкт закону України «Про внесення змін до статей 19 і 64 Закону України «Про пенсійне забезпечення» (стосовно мінімального розміру пенсії) з пропозиціями Президента України від 23 червня

1997 року. Доповідь зробила заступник міністра праці та соціальної політики Олена Гарча, співдоповідач — голова підкомісії Комітету Верховної Ради з питань соціальної політики та праці Михайло Степанов. Цей закон, прийнятий за проєктом народного депутата Леоніда Аннімова, зазнач президентського «вето» з причини нібито браку коштів для диференційованого розміру пенсії залежно від робочого стажу. І це в той час, коли, за інформацією зазначеного комітету Верховної Ради, відповідно до неоприлюднених президентських указів чимало категорій населення мають несправданно високу персональну пенсію. Народний депутат Л. Аннімов ще раз нагадав колегам концепцію свого закону, джерела залучення коштів, необхідних для його чинності. Однак через відсутність «ворону» для подолання «вето» питання перенесено на восьму сесію.

Заступник голови Комітету з питань фінансів і банківської діяльності В'ячеслав Соколич подав народним депутатам проєкт закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо сплати державного мита, зокрема за послуги нотаріату. Під час дискусії було висловлено багато зауважень і пропозицій. Питання знято з розгляду.

На цьому сьома сесія Верховної Ради завершила роботу.

Восьма сесія розпочинається сьогодні.

Прес-служба Верховної Ради України.
Фото Олександра КІЛИМЕНКО.

Партійні ради

У кланів — свої плани

Задекларована сучасне багатопартійність в Україні є, по суті, фікцією, яка мало впливає на загальний політичний розвиток. Попри всі наскоки партійної розмови і партійзиди на тлі загального погіршення матеріального становища людей, вперла в Україні сьогодні визначася тим, що з понад 40 офіційно зареєстрованих загальноукраїнських партій тільки насправді є тільки ті, що сповідають протекторатні політичні погляди. На лісову фразу «Компартія України (КУП) і Соціалістична партія, на правому — Народний рух України (НРУ). За даними Міністерства і самих цих партій, вони налічують, відповідно, понад 100 і понад 30 тисяч членів, справді мають розвинені партійні структури в усіх регіонах країни, парламентські фракції, видають партійні газетодержавні і регіональні газети тощо.

Друге, визначеною особливістю є відсутність хоча б однієї міцної центристської партії, яка могла б не на папері поєднати реальною підтримкою населення, яке, власне, й досі не розуміє, що політичний центр тама, де відбувається вибір безкомпромісного розвитку держави.

У цих умовах і склалася загальна ситуація, коли мажоритаризмом суспільством знову фікційно збудована влада, на яку реально впливає мажоритарний фінансово-промисловий угруповання. Самі вони отримали гучну назву «кланів». Сила кланів стала політичною, коли стало зрозуміло, що офіційний Київ нехотіти запропоновати розумний й загальноприйнятний державну політику. Сьогодні вже є зворотної реакція: тепер клан не дають оформувати таку політику, бо їм вигідно діяти через своє лоб в Києві.

Три останні роки Україною править тра-

диційно-дипломировський клан, який два президентів, Гайворонський, секретаря Ради національної й оборони, багатьох міністрів і сил-сильнує радників. Безрозділний панування дипломатів стало під час прем'єрства Павла Лазаренка.

Проте саме за останній рік картина почала змінюватися, бо дипломатів домінування спричинило й посилює супротив інших кланів, своїх теп активніше почали діяти через своїх представників у парламенті та уряді, вийшло використання найменш суперечливий у стані дипломатів. Зріс і попит на партійність, дію на загальнодержавних теренах.

Парти заворушилися в Донбасі. Там злилися розмаху тищу лаваренківських проти бончів. Місцеві вузькі та енергетичні бончів вийшли гроші в Лівобережну партію України (ЛПУ), яка, залучившись значною однією регіональною, все-таки досить швидко створила діючу структуру по всій Україні, почала відверте загравання з популярним політиком експ-прем'єром Євгеном Марушком, який і очолює терміново створену на базі депутатів-лібералів парламентську фракцію — «Соціально-ринкову війну».

Майже паралельно з Донбасом активізувалися харків'яни, які фактично створили Народно-демократичну партію (НДП). В ній так швидко увійшли міністри з представників інших кланів і значна частина ки-

ського негавоминого успіху, коли і лідер аннімовський губернатор Анатолій Матієнко перший публічно закликав Леоніда Кучму відвертати у відставку Павла Лазаренка. Це і сталося за місяць, остаточно знаменував розкол дипломатів. Сьогодні в НДП, наприклад, і дипломатів Прем'єр Валерій Пустьовий, і харків'яни, головна адміністрація Президента Євген Кушнеров.

Образили лаваренківці почали терміново шукати власне політичне прикриття і знайшли його в партії «Єдність». Її лідер відверто заявили, що вомени ініціюватимуть імплімент Леоніду Кучмі. Під час з'їзду, наприклад, відвідувачів від клану з «Громади і від ії, аже на першій прес-конференції після повернення до Дипломатівська повідомив, що довго безпартійний не буде.

За «спосадом» вельветів не приховалася й активізація інших кланів. На Західній Україні бізнесмен вкладають кошти в Рух, Конгрес українських націоналістів, Українську республіканську партію і навіть у ЮНА й УНКО та в Українську консервативну республіканську партію (УКРП). На Закарпатті сильні позиції Християнсько-демократичної партії України (ХДПУ) Віталія Журавського. В південних земельських регіонах має вплив Аграрна партія України (АПУ), яка об'єднала й відповідно парламентську фракцію.

Відзначилися й Крим, де існує Партія економічного відродження Криму (ПЕКВ), котра зареєстрована як загальноукраїнська, що за законодавством можливо лише за наявності регіональних структур у 13 з 25 областей.

Партія активна почала вимагати зміни

виборчого законодавства, передбачивши в ньому змішаний пропорційно-мажоритарний принцип, щоб отримати можливість формувати загальнодержавні партійні списки.

А позитив політичного забарвлення кланів, безперечно, полягає в тому, що в сьогоднішніх умовах тільки ті та праві, за оцінками аналітиків, можуть поділати процентний бар'єр на виборах. А оскільки давньогридані кланові лідери фактично у центристській колориті, то їм для перемоги потрібне баче блокування. Отже, можливість і створення потужного центристсько-го блоку. Він навіть якщо не приїде до влади, то значно уповільнює, а переможців, зрештою, можуть і запропоновати прагматично виважено і прийняти для різних регіонів державну політику і — це найголовніше — зробити владу політично відповідальною не перед кланом, а перед нацією. Це й буде реальним і вагомим цивілізованим кроком для перемоги над «первинно-клановим ладом», який руйнує сьогоднішню державу.

На цьому тлі щонайменше дивиним видається звия Президента Л. Кучми, що змільше виборче законодавство не вдається розкрутити за браком часу. До цього він так довго чинив своєго таску. Однак погано і державу від такого таску фортифіку, ніж відповідати перед партійними колегами. А з кланови — легше, бо можна попереміж тасувати кадрую кошу і давати чи відбрати який п'ялиг. Однак погано і державу від такого таску вивиня людинами... Хоча, можливо, перер виборими думати про таку «дирікцію», як держава, в Україні це не заведено...

Володимир СКАЧКО.

Діти, знайдені в «коноплях»

Ось лише один фрагмент з нашого океанного життя-буття

Б'ЄМО НА СПОКОХ

... 14-річна дівка з передмістя Миколаєва, батьки якого за п'ять років геть про нього забули, пішло у навчальний центр, що виробляв на одиницю з армієцьких районів пібулю.

Вдень пропаловамо грядки, а вночі... Одне слово, через відночний період народило комах, крихітне дитиня й навідріз відомою забирає туди, а потім до пологового будинку.

— Куди мені піти? Пропадемо обсе. А там знову до корейців подам. Хоч голодна не буду...

Проте те, що «хазяї» привичали її до наркотиків і видавали злілля в разі хвороби майбутньої зарплати, дівчина промолчала. Це застудували геть сколоті вени на руках. Допоміг матір-наркоманка годувала дітя алкашим моголом, круто замінюючи на олію.

Вона погугує до білого моту, могомально, а як тільки зникла, не перестав кричати як вдед, ані вночі. Пенно, почалася зичивна наркотиком на «лошка». За малююче життя не віддам, що доведеться боротися.

Про історію не відієм, на жаль, до випадковостей. У підлітків перекода, як вказали і ривкаш шоразу натриплили на десятки дітей-збярів, кинувих батьками випроводили, а в дитячих лікарнях Одеси й Миколаєва (і ці міста, певен, не винятком) делалі більше дітей-відкидів. Та це й жорстока статистика: за 4600 завадань на Одещині ВІЛ-інфікованих понад 300 підлітків.

Наприкінці минулого року в Одеській області перебувало як обліку 111 вадищих ВІЛ-інфікованих жінок, анін поміслия і кількість збільшується на десятк-півтора.

Заступник начальниці обласного відділу Алла Мала на брифінгу в облдержадміністрації заявила журналістам, що Дніпропетровщина цілком — фактично в умовах епідемії туберкульозу: яє стійкість відсотків у першому півріччі зросла вдвічі, кількість випадків знездужань. Це потрібні темпи порівняно з минулим роком. І позаяк, сказала Алла Миколаєва, спостерігається зростання інфекційних соціально-зазельних хвороб, що заможували між інш. жінками.

Соціально залежних — тобто тих, які зможували, небезпакі санітарно-побутові реалії. Дуже часто люди нездужають лише через перебування у специфічному середовищі. Як харчусько, стожко за своїм самопочуттям, відпочинком, насильством, стресом тощо безслідно не минають. Обтяжують матеріальне становище — це менша загроза здоров'я, ніж стійкість ліка або катастрофи.

Подібно спостерігається й на Миколаєвині. Немажко спронузували майбутню їхня дитину. Здебільшого матері їх кидають одразу після народження. В Одесі вже навіть спеціальні дитячі будинки для ВІЛ-інфікованих малюків вилановані. Вони, зрозуміло, не усвідомлюють, що їх очиніла загроза, та незабаром відірвуть. Не дай, Боже, спостерігати оті прощання. Було аналіз бачити жук і відіяти на одному з привокзалів пунктів, де 18-річних юнакам, відмалоюючи у службі в армії, називали длаган: ані — ВІЛ-інфіковані. На час недавнього весінного пражелу в Одеській області через стан здоров'я до армії не потрапили 2195 юнаків. І сотні з них — наркомани та ВІЛ-інфіковані. Армія від таких відмовляла, та суспільство відмовлятися не може. Не має права...

Не хотілося б узагальнювати прогнози. Та все ж, як не вбачається в нинішньому становищі Одещини й Миколаєвини, що стали епіцентрами поширення хвороби, як у цей справі надолго, як у Крайній Ріг. І в самому Києві стже делалі тривожні...

Пронизувати ці процеси, відокрепити майбутні наші моменти лише побачив про дітей. Йдеться не про поканошу і не про якісь локальні відляди на капітал створення окремого дитячого будинку для ВІЛ-інфікованих ма-

люків чи окремої в'язниці для ВІЛ-інфікованих заслужених.

Головний засіб боротьби з наркоманією та СНІДом в Європі та Америці, застерігають нас, — це папелогічна пропаганда здорового способу життя, індивідуальне тестування, всебічна профілактика в групах, зокрема, широка роз'яснювальна робота серед різних верств населення. Коли дішли до такого розуміння у Франції, в деяких інших країнах, численні ВІЛ-інфіковані відразу стабілізувалися. На Заході відмовилися від передизначення наркоманів (а саме це передизначення за поглядом зараження СНІДом група ризику. В Одесі, приміром, із загальної кількості зареєстрованих ВІЛ-інфікованих — 65 відсотків шпирдєвних наркоманів). Створено спеціальні центри, де можна безплатно одержати не лише одорозовні шприци, а й дозу слабкого наркотику. Надто витратно? Дуже безпечно — і не лише для окремої людини, а й для суспільства в цілому. Це одержали Канаді не соромляться розвивати рекламну сервісність на... закладах шкільних навчальних посібників. Виправдано й відновити навчальні програми.

Нам поки похитались тільки, хіба що брякнули коні і заважалим систематизації. Такі, бачте, складили в ірані соціально-економічні умови, тійкий у нас менталітет. Доложи розпаткуванню отак, не усвідомлюючи, чому реформа не має сповлатитимемо в прирід делалі глибше. І хтось, чи взагалі звернемося з неї.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса — Миколаїв.

Комедія

3 компенсацією

Час від часу у в'язницях публікації від яких стискає серце: перші особи в державі й ніч журиться, як сплатити компенсацію тим радянським алаша, які під час війни примусово були вислані до Німеччини і працювали на нім. Йдеться, мабуть, за компенсацію за втрату кишені. А як інші заробили, навіть у першій особі. А як ком не зміг або не зміг вийти з в'язниці. Цілою ніч, то ці коням міллара ту манірацію допомоги на всіх коніках із колишнього СРСР — дітям!

Алаша вже в традиційні адрократії — доки й потім, як заміє урядові адрократії Білорусі, Росії та України. В серпні 1993 року круто поділили Росії та Україні — по 40 відсотків. Білорусі — 20. Що за цінами відсотками! На російську частку — 300 тисяч колишніх остарбівтерів, на українську (таку саму) — понад 650 тисяч. Цілою Чуч, що стаєся через збій розрахунку нашого Мінстату. Але, дурнече, чи потрібні були якісь сумніви розрахунку, коли інтуалі поінформі списки тих, що повернулися з німської каторги? Не мик списки, а й персональне доосе на кожного з грифом «ос. секретно». І не десь у відомостях архівів, а в наших рідних обласних упралінах КДБ-СБУ. Тільки списки — і пошукувати й вибіраючи канцуну, такі дім, ані вибіраючи заведе. Хто-хто, а хлопці із «сирих будівель» привичані до порядку!

Чи свистіти тим хлопцям, чи потрібним саме помилковим розрахункам — не мені хазати.

Далі теж вельо крутнули «гуманітарну допомогу» через Гербачів — зостаєся од неї шмід.

Журяться тепер наві Президент, як сплатити ту допомогу «в передизначених розмірах».

Дивний цей світ із його «гуманітарною допомогою».

Віктор МОГІЛЬНИЙ.
А отак виглядає арбітражний. Підметний напис утор: «Владами ще не розішлася виход на помешкання єдинственої робіт».

А який «вхід» ми пропонуємо цим людям тепер?

Віктор МОГІЛЬНИЙ.
А отак виглядає арбітражний. Підметний напис утор: «Владами ще не розішлася виход на помешкання єдинственої робіт».

Пан Ярослав Шелєвцев вкотре навідався в Україну. Цього разу як учасник ІІ Всесвітнього форуму українців. На очі зміг багату то сказав йому щире спасибі. А наві через зброю.

На змиску: таїстоство лікування в «автосвітській» клініці. Кош. автор.

Чим пропонує, хто-небудь, чим скінчиться, приміром, тає яєвче? Відтворення населення опустело до критичної межі, тоді як у неблагополучних сім'ях ваджодується делалі більше й більше? А дітяка частіше,

понялися, діврини заходили складати відходів неоподілі під'їзда, зайчасніше на дитячих майданчиках. На мажорі Перемогі, приватним, зазепав, зокрема команду надов. Сміття тягнуло, смерділо, кишило

Воляння неприбраної планети

Важ досі, перетерпів від тих самих соціально залежних хвороб...

Алла Мала розповіла про численні приклади небезпекних ситуацій, як їх тлаучають модаки. Ці причини критичні, схоже, зникли до однієї зазначення: жажмо мв по самійсій ахуа у бруді — і економічній, і соціально, і екологічній. І в приміром, розумній, такої.

У дитяч мало не тиждеву з багатьох житлових масивів Дніпропетровська не викидають побутові відходи. Коли смітєзбиральні пере-

мухами і комахами, розтигулася собачками. З'являлися навіть пацюки. Оскільки подібно відбувалося вже не перше, завітало у «Дніпрокомунтранс», чи не застрайкували знову сміттєрі?

— А ми кирили і не страйкували, — заявив заступник начальниці підприємства Гаура Олександр. — Просте заведе, правдою вже не можемо. Люді, не отримуючи гроші протягом року, розбігаються то кудя. Парк епідеміологів чечерств ріє не оновлюється.

— Як би не і страйкували, — заявив заступник начальниці підприємства Гаура Олександр. — Просте заведе, правдою вже не можемо. Люді, не отримуючи гроші протягом року, розбігаються то кудя. Парк епідеміологів чечерств ріє не оновлюється.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Благодійність

Здоров'я — дар від пересувної клініки

Ці білі автомобілі здалеку знають кожному і дитині з Тернопільської, Івано-Франківської, Львівської областей. Знають про них і українські моряки-оромані. По над 40 тисяч дітей вже охоплено безплатним медичним обстеженням та комплексом стоматологічних послуг, які надає благодійна організація «Медична клініка на колесах» — одна з трьох, що діють на території держави під егідою Української лікарської асоціації.

Уперше автобус, обладнаний за останнім словом сучасної медицини (його вартість коштує — понад 40 тисяч американських доларів), побували в столиці з тим, щоб провести профілактичне обстеження юних киян, перорідних тих, що заз-

нав згубного впливу цорюльових атомів. — Відразу ж нас працюють тільки шкородрі. Ані ми бачимо свою місію не лише в тому, щоб полікувати, а й у розвіннанні хвороб дитини, — каже координатор громадської організації «Медична клініка на колесах» лікар протимі підготував під керівництвом американських хоней і тепер поновлює передові досід.

«Клініка на колесах працює досі, де можна підключитися до мережі електроенергії. У підатримому автобусі лише кілька хвиль потрібно для того, щоб зоб-

ли і отримати результати будь-яких найскладніших аналізів. — За незвичного зазаворання наших пацієнтів безплатно забезпечуються на весь курс лікування необхідними засобами, — доповнює координатор з педіатрії Оксана Носовиченко. — У разі виявлення ускладнень відіємо направили до базових медичних закладів.

Кому ж українська дитина має зазавдатися за високимілі медициною?

Насамперед, вичинаючому дитячій благодійності організації «Діти про віру», єдиному Українським лікарською клінікою Ярослав Шелєвцев, диспосі, американським лікарем, які прийняли-

ся турботою про підлітково-похилої молоді медичної дитини, — поносне представник мсії «Діти про віру» у Львівській області. — Момою багата з найнищих трішки говорити про любов до боніонного. А можа матеріалізувати цю любов і робити потрібну лубу.

Пан Ярослав Шелєвцев вкотре навідався в Україну. Цього разу як учасник ІІ Всесвітнього форуму українців. На очі зміг багату то сказав йому щире спасибі. А наві через зброю.

На змиску: таїстоство лікування в «автосвітській» клініці. Кош. автор.

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd

● Сімферополь

Гімназістам викладатимуть українською

Учора в Сімферополі гостинно розчинила двері нова українська школа-гімназія. Її розкриває її директор Наталя Руднікова, українська громадська діячка, яка ініціювала створення в Сімферополі гімназії з українською мовою навчання, і міжсезонною підтримку її, виділяючи частину приміщення вчеської школи. Нині до неї прийнято понад 350 обдарованих дітей з українських, російських, кримскотатарських родин.

Перші уроки розпочалися і в українських ліцеї та гімназії, які відкрито в Севастополі.

● Луцьк

Нашого соловейка запросила іменинниця

Народний артист України, лауреат Державної премії імені Т. Шевченка Василь Зінченко отримав запрошення від Міністерства культури Російської Федерації виступити на урочистому концерті, присвяченому 850-річчю Москви.

— Значно, я співатиму українські пісні, — сказав Василь Зінченко. — На воях Москви одержали запрошення й інші наші артисти. Думаю, ми гідно представимо Україну.

● Львів

У нову школу без нової форми

Завершує будівництво середньої школи у селі Милитич на Львівщині Пустомитівський райнаблюд. Під час щільного новосілля голова обласної адміністрації Михайло Гладий оголосив указ Президента України про присвоєння керівникові будівельної організації Євгену Бонічуку почесного звання «Заслужений будівельник України». Учитель, батьки, шефи школи мають намір створити варіант навішаній заклад третєго тисноліття.

До слова, згідно з планом запровадження нової шкільної форми, підприємства-виробники Львівщини мали пошити 392 тисячі односторонь. Поки що замовлення одержала лише фабрика «Смолда» — на... 15 форм.

● Хмельницький

На круги своя

Серед навчальних закладів Хмельницької області особливо урочисто пройшли перші студентські пари у Кам'янці-Подільському. Як відомо, тут 22 жовтня 1918 року урядом УНР було відкрито перший національний університет, який очолював всесвітньо відомий учений Іван Огієнко. Однак після перемоги більшовицької наукової еліти навчального закладу розпался, а вуз перетворився в учительський інститут. І тільки через 79 років уряд незалежної України повернув навчальному закладові його колишній статус.

ПЕРЕД кожним журналістом відраджено мій приятель, затятий збирач марок і поштових, просить мене привезти щось нове з поштової філателістичної видів. Раніше виконали це прохання не ставило жодних труднощів — наводився до філателістичного магазину й закуповувати що до вдоволи. Головне — мати гроші.

Захоплення

А тепер марку чи поштуку придати не так просто. Рік у ти, що спеціалізовані філателістичні крамничі перші впади під натиском ринкової економіки. А тут ще й допомогли різні зв'язки, які підняли чим на поштову прохання. Марки, конверти, значки, листівки подорожчани так, що колекціонери стали не по кишені. Особливо

по дітям, котрі зазвичай мали погост до збирання філателістичної атрибутики. Не витримавши ринкових випробувань, фактично всі філателістичні крамнички на території України потрапили під прес приватизації. Нині господарство значно змінило свій профіль, хоча кляска, що зберігати попередню спеціалізацію.

Влада філателістам не рада

А ось в Ужгороді магазин «Філателістична анкета». Було тут не дали йому вмерти застаті колекціонери. Іхній турт на Закарпатті чинили — філателісти займаються понад 500 чоловік. «Хворі збиранням марок і директор цієї крамничі Дарій Серкес.

— Наш магазин ледве зводиться кінці з кінцями, — зауважив пан Дарій. — На одних марках, конвертах і поштуках наших двайдендів не заробити. Тому торгуємо нацеларськими товарами, книгами, плакатами, побутовими речами. Правда, нещодавно відкрили ще й комісійний відділ, через який збуваюмо антикваріат, старовинні грошові знаки та поштушки й світлини.

Філателістичний осередок багато ужити привадиш видавничій справі. Під його егідою випущено в світ десятки художніх книжок, марок та штемпелів. Присадується ця продукція знаменитим подіям у житті об-

Василь БАБУХ.

Ужгород.

Новосілля через тридцять років

Ювілей

Художня школа Запоріжжя існує вже більш як тридцять років. Однак тільки тепер вона наразі отримала належне припіння. Запорізька міська рада передала молитовний простір на початку класів в центрі міста. А творчі улюблені учні салютували своїм сесам — на нещодавній Міжнародній дитячій художній виставці в Італії виконали завоювали срібний медалі. Багато випускників школи стали професіональними художниками чи видавцями.

На знімку: в новому навч.

Фото Бориса ДВОРНІКОГО (ДНХАУ-Укрінформ).

«Оранжеву республіку» врятовано

На полігоні «Широкий Лан» закінчено сукупну частину спільних миротворчих українсько-американських навчань «СІ Бриз-97». Керувач навчаннями, перший заступник міністра оборони України генерал-полковник Іван Біхан залишився задоволений їхньою моральною фазою, де пройшли бойові підготовки та набуття цінного професійного досвіду морської піхоти й екіпажі 14 наших кораблів.

Протягом 28—30 серпня дві роты морських піхотинців України і США відпрацювали за допомогою техніки легенду навчань — взаємодію миротворчих

сил під час надання гуманітарної допомоги населенню «Оранжевої республіки», що потерпіла від землетрусу. В навчаннях узяв участь і підполковник Міністерства України з наданнях військових ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

Сукупна фаза стала завершальною в програмі навчань «СІ Бриз-97», підписали яких підписав в Одесі 31 серпня.

На знімку: під час сукупної частини навчань «СІ Бриз-97» на полігоні «Широкий Лан».

Фото Геннадія СКАРКА (ДНХАУ-Укрінформ).

Миротворчі спли

«Дніпро» йде на дно?

Футбол. Чемпіонат України. Вистава. 9 тур: «Дніпро» — «Нива» — 1:1, 1000 глядачів. А. Калападзе, 2:1. «Металург» Д. — «Ворскла» — 0:0. 3001. «Карпати» — «Крибіа» — 2:1. 4000. 1:0 Аналіа Соуза, 12. 1:1 Ворскла, 21. 2:1 Наума, 50. «Чорноморець» — «Металург» М. — 2:1. 2000. 1:0 Камеєса, 5. 1:1 Борсенько, 8. 2:1 Шеноталіа, 33. ІСКА — «Таврія» — 3:1. 3000. 1:0 Рутт, 30. 2:0 Іхкер, 30. 2:1 Фурсов, 67. 3:1 Толокко, 90. «Приватбанк» — «Металург» З. — 2:2. 5000. 1:0 Юрченко, 22 а пенальті, 1:1 Коновалов, 33. 1:2 Корніа, 80. 2:2 Мауэр, 89. «Торпедо» — «Зірка-НІВАС» — 0:1. 3000. Точіс, 15.

Діагно	В	Н	П	М	О
Шахтар	5	0	0	16-2	15
Нива	5	0	2	13-5	15
Привкарпаття	4	2	3	19-11	14
Металург Д.	3	5	1	8-4	14
Дніпро	4	1	1	13-3	13
Чорноморець	4	1	3	13-10	13
Карпати	4	1	4	7-10	13
Металург З.	3	1	3	12-11	10
ІСКА	3	1	5	10-11	10
Зірка-НІВАС	3	1	4	8-14	10
Ворскла	3	1	3	11-15	10
Крибіа	2	2	4	5-10	8
Таврія	2	1	5	7-13	7
Металург М.	1	1	6	7-25	4
Торпедо	0	2	6	3-20	2

«Дніпро» зазнав першої поразки у чемпіонаті. Не думаю, що це є наслідком напруженого матчу з «Аліансом». Дніпропетровці не надто в ньому виладисли. А поразкою від «Ниви» граючи це раз звернувши увагу нерівності ладу на те, що в тилах команди не все гаразд.

Поступово віддається на змич. місце у турнірній таблиці «Чорноморськ». Повернення І. Бурия, поява в команді нових вноівачів помітно змінили похери гри «Чорноморськ». Оси і з матчу з міроутворчими «металургом» відзначились новобранець Камеєса, який приїхав до Одеси із «Торпедо-Джужини».

У смуту невадч потрапили «Прикарпаття». У жовтєвому турі (визначилися в Тернополі) в Тернополі, а тепер були неспроможні відомо здолати запорізького «Металурга», що був ближчий до перемоги. Лише на останній хвилині господарям удалося вивирати нічию.

Ввора у Києві було зіграно центральний матч туру — «Динамо» — «Шахтар». Про його німді ми розповімо у наступному номері.

Про бомбардирів чемпіонату. Їх після невідлених матчів — два, С. Реброва наздогнав А. Калападзе із тернопільського «Ниви». У них по шість забитих м'ячів.

Юрій СЕРГІЄНКО.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник —
Верховна Рада
України.

252019, м. Київ-19,
вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Перший заступник головного редактора А. ГОРЛОВ.
Редактори: С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДІМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДІЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова, 4.

Телефони: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-34; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
Друкують не повертаємо.
Доставляють з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання —
КВ № 1 від 26.05.1994 р.

За зміст та достовірність інформації у рекламних
публікаціях відповідальність несе рекламодач.
Реклама не замінює поділу поштою замість публікації.
За точність виведення фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 3 разів
на тиждень
(крім меді)
і по понеділках
у українському
і російськомовним.
Ціна 6000.
Тираж 257138.

Комітет друку
визначив адресу
України
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311163.